

TÓTH-BENCZE TAMÁS

KIEGÉSZÍTÉSEK A „BALATONFÜREDI ÉLETRAJZI LEXIKON”-HOZ GYÖRÖK GYÖRGY

Több mint két esztendeje, 2011 augusztusában jelent meg a „Balatonfüredi Életrajzi Lexikon”. Azóta kiderült, hogy néhány esetben az akkor biztosnak hitt adatok nem helytállóak, illetve folyamatosan kerülnek elő újabbak. A munka tovább folytatódik, ezért olvasóink kiegészítéseit is várjuk.

A könyv megjelenése óta több adatot is sikerült megtudnom Györök György nyomdászról, ez az írás kiegészíti a lexikonban megjelent szócikket, és egyben megemlékezik halálának 125. évfordulójáról.

A Györök család – előri előnevük alapján – vélhetően Vas megyéből származott, és valamikor a XVIII. század folyamán költözhetek Pápára.

Id. Györök György és Markovits Katalin gyermekeként Pápán született, 1815. április 25-én.

Ifjabb Györök György eredetileg köz- és váltóügyvéd volt, de volt premontrei rendi tanár is Kassán, ám a rendből kilépett. Majd Pakson volt bérlő, de törekvéseit nem koronázta siker.

Novákovics Máriával (1823? – Somogyatád [ma: Nagyatád], 1851. május 17.) kötött házasságot. Gyermekeik közül egy érte meg a felnőtt kort: György Ferenc Leó, aki 1847. április 22-én született Pápán, és 1899. december 15-én hunyt el Budapesten. Lajos fia 1851 szeptemberében, 5 hónapos korában halt meg. Anna Gizella nevű lánya hamarosan követte ikertestvérét. Györök György ügyvéd ekkor Kivadáron (Nagyatádkhoz [akkor Somogyatád] tartozott és tartozik ma is) lakott.

Az 1848–49-es szabadságharc idején a pápai honvédszászlóalj hadbírája és Pápa város ügyésze volt, több osztrák érzelmű tisztet elítélt, emiatt a bukás után egy ideig bujdosnia kellett. Egy ideig Somogyban, Kivadáron tartózkodott, illetve ügyvédeskedett, majd az 1850-es évek második felében Devecserben élt, ahol kerületi jegyzőként működött. Itt megalakította és irányította a Devecseri Színjátszók Körét.

A közigazgatási pályát feladva Balaton-Füreden 1861 és 1863 között szerkesztette és kiadta a fürdőhely nyári idénylapját, a „Balaton-Füredi Napló”-t, kezdetben még „Tihanyi Visszhang” álnéven, majd a saját neve alatt. [A lapból részletek olvashatók a 2013/1. (32.) számunkban: Némethné Rácz Lídia: „150 éve írta a Balaton-Füredi Napló”.] A szerkesztőség az Ófürdőház emeletén volt. A lapot eleinte Pesten, Nagykanizsán és Székesfehérváron nyomták, majd Györök 1862-ben egy kisebb kézisajtó működtetésére kapott engedélyt, ettől kezdve az újságot maga készítette. Az időközben a lap iránt megcsappanó érdeklődés arra készítette, hogy 1863 novemberében Sopronba költözzön, és ott kezdjen nyomdászati tevékenységbe.

1866 tavaszán visszatért Zalába, ezúttal Keszthelyen telepedett meg. Még ez év júniusában megjelentette a rövid életű (5 szám jelent meg) a „Balaton” című hetilap első számát. A sorozatos kudarcok, az anyagi nehézségek készíthették arra, hogy új foglalkozás után nézzen, és a biztosabb megélhetést biztosító tanári pályára lépjen.

Élete további szakaszáról annyit tudunk, hogy előbb Óbudán, majd 1872-től a Pozsony megyei Somorján volt igazgató-tanító.

A tanítóskodás mellett írogatott is: Kassán 1875–76-ban Őri Gy. György szerzői névvel megjelent „Margitsziget történelme az I. századtól ...” című munkája. (Korábban az 1850-es évek első felében két könyve is megjelent, amelyet a községi bírák számára írt.)

Végül Tisza-Abádon telepedett meg, ahol egy kisebb leánynevelő intézetet alapított. Itt hunyt el 1888. szeptember 27-én, és 29-én helyezték végső nyugalomra a tizzaszalóki temetőben. A nyugvóhelyét nem sikerült azonosítani, a sír valószínűleg már eltűnt, a szalóki „régii” temető jelenleg felszámolás alatt áll.

Fényó szám.	A megtalálás éve, haza, ország	A halottnak					Bátyrág vagy egyéb halál- ok.	Részvált-e a halálokik szentségében?	A temetés helye és napja.	Az eltemető neve és hivatala.
		az ő hitvallásának vagy szülőföldjének neve és állapota.	Házasság és lakóhely, ház- szám.	Név		Ezen- kora.				
180	1838 1848. 27	Őri György György Özvegy ügyvéd Pápa	Pápa Ó. Abád	György	Leó	75 éves	Ról	1848. 27	S. helyi	Magyarország

Györök György halálesetének bejegyzése

Balatonfüreden 1990. szeptember 28-án leplezték le a Városi Tanács által készített fehér márvány emléktábláját, a Ferencsik János Zeneiskola (Ady Endre u. 13.) falán. Az épület legutóbbi felújítása (2010–2011) során az emlékjelet eltávolították, visszahelyezésére már nem került sor, mivel a legújabb kutatások alapján kiderült, hogy Györök György nem itt, hanem a fürdőtelepen lakott és dolgozott. A tábla újbóli elhelyezését itteni működése színhelyének közelében tervezik.

ták, visszahelyezésére már nem került sor, mivel a legújabb kutatások alapján kiderült, hogy Györök György nem itt, hanem a fürdőtelepen lakott és dolgozott. A tábla újbóli elhelyezését itteni működése színhelyének közelében tervezik.

Forrás:

Füzes M. Miklós: Adatok Györök György és Györök Leó életéhez. In: Veszprém Megyei Múzeumok közleményei 3. köt. Veszprém, 1965. 125–144. p.

Keszthelyi Életrajzi Lexikon. (Pappné Beke Judit főszerk.) Keszthely, 2010.

A pápai, a nagyatádi és az abádszalóki római katolikus plébánia anyakönyvei. (Ezúton is szeretném külön megköszönni Ferencz Károly, a hevesi esperesi kerület kiskörei plébánosának segítségét az abádszalóki adatok rendelkezésre bocsátásában.)

ADATOK PONTOSÍTÁSA

45. oldal:

Cséplő Ernő: Veszprémben hunyt el.

84. oldal:

Györök György: 1888. szeptember 27-én hunyt el.

107. oldal:

Kanovics György: 1903. augusztus 13-án hunyt el.

128. oldal:

László Zoltán: Veszprémben, a dózsavárosi temetőben temették el. Sírja már nem látható.

132. oldal:

Lengyel Samu: 1888. június 3-án hunyt el.

133. oldal:

Lipták Gábor: Veszprémben hunyt el.

152. oldal:

Molnár Antal: 1872-ben született.

215. oldal:

Teasdale Vilmos: 1899. április 7-én hunyt el.

231. oldal:

Vass Elemér: Balatonfüreden hunyt el.

232. oldal:

Vaszary Ernő: 1950. január 29-én hunyt el.

HELYREIGAZÍTÁS

Az előző (2013/2.) szám 22. oldalán Kellei György írásának alábbi mondatában az évszám tévesen szerepel. A mondat helyesen: „A közönséggel, az olvasókkal történő találkozások sem maradtak el, Tibor 1984 tavaszán járt a füredi Jókai-körben, Leveleskönyv című versgyűjteményét ekkor dedikálta.”

Franz von Lenbach: Pásztorfiú (Hirtenknabe)
(1859–1860)
(München, Schack Galerie)

Protiwinsky Ferenc: Fekvő fiú – másolat Lenbach után
(1913)
(Városi Helytörténeti Gyűjtemény)

A BALATONI LÉGI FORGALOM

ünnepélyes megnyitása

SIÓFOKON

1923. június 29-én, Péter és Pál napján az **AEROEXPRESS R. T.** által, Junkers alluminium vizirepülőgépekkel.

Zenés ébresztő, katonazene, tέρzene.

Körrepülések a Balaton felett

Szépségverseny, tombola, kinőfelvétel. Repülőgépmođellek amerikai előrvezése.

Társasvacsora. – Táncc reggelig.

Kedvezményes vasuti utazás oda-vissza, fürdésseel, étkezésseel. Menetrendszerő repülőgépközlekedés a Balaton felett.

ALKALMI JÁRATOK:

1. Budapest-Siófok között.
3000 méter magasságban.
3 személy részére, személyenként oda-vissza 80.000 K
& jegg 24 órágg érvényes. Visszatérseelbe kőrelt jegg mássra átruházható.
 2. Körrepülés az egész Balaton felett.
Indulás és érkezés Siófokra, személyenként 50.000 K
 3. Kis kör: Siófok, Kenesse, Almádi,
Füred, Tihany — Siófok felett.
Személyenként 15.000 K
- Ezenfelül a Balaton bármely pontjára
telefonon repülőgépg megrendelhető.

MENETRENDszerű JÁRATOK:

a. Siófok		b. Siófok	
	indul 10 ⁰⁰		indul 12 ⁰⁰
Almádi	érkezik 10 ⁰⁵ indul 10 ¹⁷	Földvár	érkezik 12 ⁰⁵ indul 12 ¹⁷
Balatonfüred	érkezik 10 ¹⁵ indul 10 ²⁵	Balatonfüred	érkezik 12 ¹⁵ indul 12 ²⁵
Földvár	érkezik 10 ²⁰ indul 10 ³⁰	Almádi	érkezik 12 ²⁰ indul 12 ³⁰
Siófok	érkezik 10 ³⁰	Siófok	érkezik 12 ³⁰

Repülőgépg rendelhető telefonon is
Budapest Gellértszálló **AEROEXPRESS** Siófok
Füred Igazgatóság.

Plakát a balatoni légi közlekedés megindításáról
(1923)
(Városi Helytörténeti Gyűjtemény)
Foto: Gazsi József